

INCUNABULA

СТ. ^{II} 14.081

L. Inv.

40

INCUNABULA

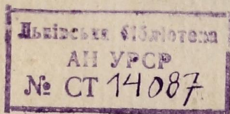
СТ. ^{II} 14.088

L. Inv.

Incipit Tractatulus venerabil' Mgē
Job. Gerson cancellarij parisiē tractans
de pollucōe nocturna. an impediāt celebrā
tem vel non.

Dubitatū est apud me frequēter
a diu p̄sertim post susceptū sacer
dotiū. si quis nocturno pollutus
sōpno a celebrādo missam cessa
re deberet. Exptus sū similiē multos p̄sertim
religiosos. a nouissīe quosdā pre cētis tali
dubitacōis scrupulo nō parū turbatos. dū
ex vna pte eos ad celebrandū trahit deu
tio. ex altera timor offense reprimīt. Tandē
effect⁹ sup hac re certior. tū ex doctorū sacro
rū lectione. tū exptorū a virtuosorū cōsulta
cōne a exēplo tū postremo ex ipā racōnis a
exptimentalis cōgnicōis attestacōe induc⁹
fū ut cōsideracōes aliq̄s breues a nō p̄fus
mutales sup hac celebracōis mateia p̄pone
rem. eas iudicō melius a sincerius sapiētū
supponēdo. Consideracōnū hmoi qued erūt
accessorie. a qued p̄ directū t̄nsue. Precor
autem dari veniā si forsan impurius loquē
dum erit quomā morbus talis est qui vir
aliter detegi vir pulchrioribus medicamen
tis sanari potest

Sequitur. Consideracō prima

N VII⁹ habet certitudinē euidentē absq;
 dei reuelacōne speciali q; sit sufficiēter
 dispositus et dignus ad celebrāda missē mi
 steria. Patz q; tunc posset aliquis euidenter
 agnosce se eē in grā gratū faciente a q; suffi
 cienter fecit quicquid requiritur ad hoc q; de
 us sibi grāz hāc infuderit. q; insup nullū po
 nit obicē ex pte aliq; ad hmoi grē suscepōez
 Demiq; sciz; euidenter q; rite constitut⁹ est sacer
 dos ad hūdū potestātē nullaten⁹ impeditā
 a similia multa q; sūt puē obligētia. a que sci
 ri non pūt infallibiliter absq; dei reuelacōe
 speciali. Preterea quis nesciat posse fieri
 ut homo detur in reprobū sensum ex deme
 ritis precedentibus ut nou videat peccata
 sua a ita nichil sibi conscius sit. non tamen
 in hoc est iustificatus. prout apostolus for
 midando testatur. Forfan est talis cōpa
 ratus ipsi aman superbo qui ad conuiuium
 hester venit. reputans hoc sibi ad honorem
 esse precipuū. qd sibi erat ad suspendium.
 Quis scit si auditurus est. Amice quomō
 huc intrasti. non habens vestem nupcialē
 Forfan demiq; tal' ānuētatus est inter illos
 de quib; ppha nō tā impēctue q; pñūciatē
 dixit. fiat mēsa. e. e. i. i. l. a i. r. a i. s. Ob. o. e. n.
 vi. ac. Effunde sup eos irā tuā. a fu. i. t. c. eos

181
fiat habitacō eoz̄ deserta. ⁊ in tabernacul
eoz̄ nō fit qui inhabitet. Videtis q̄ ex timi-
scenda sententia si místico sensu vt̄mur cōn-
quosdā ad sacrā eucaristie mensam accedē-
tes iudicat̄ p̄sertim cum dicē. Obscurētur
oculi eoz̄ ne videant. Et conformit̄ ad illud
aplūs in tonat ⁊ minat. Qui indigne inqt̄
māducat. ⁊ bibit. iudiciū sibi manducat et
bibit. Et rursus p̄pter hoc inē vs̄ multi im-
becilles q̄c. Hec imbecillitas et hec dormicio
magis ad aiām q̄ ad corpus referende sūt
puto. Constat autē q̄ hec oia certitudinem
evidentie tollunt ab aliquo sup̄ sua ad cele-
brandū dignitate. Consideracō sc̄da

Ad digne celebrandū ⁊ absq̄ temeraria
presūpcōe ⁊ imputabilitate ad nouū
pcc̄m nō requirit̄ tal̄ evidētie certitudo sup̄
celebrātis dignitate. Patet q̄ nullus tunc
quātūcūq; iustus et purus debet̄ celebrare
nec hoc posset absq̄ discrimiē. si ei non fier̄
r̄uelacō sp̄alis. Sufficit ergo certitudo talis
qualē in materia morali consueuim⁹ expetē
et capē q̄ certitudo potest appellari certitudo
moralis aut ciuilis. sicut prudēt̄ loq̄batur
p̄bus p̄mo eth̄ic. d. 3. c. Disciplinati enī est
intm̄ certitudinē inquirē sc̄dm vnūquodq;
genus inquatū natura recipit. Ad hanc

certitudinē morālē sufficit vt plurimū q̄ hō
accedēs ad missam discusserit sc̄iam suam
sicut fecisset p̄ magna re lucranda aut incō-
modo graui euitādo ⁊ q̄ nō sit sibi conscius
post hanc discussionem de peccō mōli aut de
propósito peccādi mōlīter q̄ insup nō agno-
scat se aliud impedimētū legitimū p̄ excōi-
cacionem aut irregularitatē h̄ie. Consentio
itaq; in hoc cū durādo. iiii. simaz. d. r. q. r. q̄
talis etiā si eēt in peccō mōli nescientē nec de
eo expressam agēt cōfessionē reportat; vnū
e duob; aut sibi remittētur tale peccm̄ virtu-
te sacramenti q̄ videt̄ facere qd̄ in se est ad
eius deletionē. Non enī deus requirit vltra
posse. Aut fieret sibi diuinitus illustratio et
reognitō sui peccī q̄tū p̄ penitentiā illud di-
lueret quēadmodū multis cōtingē pbatis-
simū est q̄ initio sui sacerdotij dū celebra-
tionem cōtinuāt in memoracionem redeūt plu-
rimorū ⁊ occultissimorū peccōrum. Similem
inueniūt grām illi qui nouit ad frugē meli-
oris vite toto corde se p̄parant. Porro talia
peccā in recordacionem remētia ex irradiacōe
superioris lūmīs in pfunda abyssō anime nō
ideo tales cōfiteri tenētur. q̄ nō prius deleta
eēt potuerūt modo predicto. Sed fit hoc ad
obediendū precepto de cōfiteōdo semel qd̄lib;

peccatū nostrū. qđ a dñi distide agnoscim⁹

11 **N**on omis seruo. Consideracō tercia
pulus aut dubitacō de peccato mortali
neq; ois inuocō aut deordinacō aut non
attentio impediūt de non necitate celebra-
nis dignitatē. Patet quia certitudo moral
qualē p̄dirim⁹ sufficē compatit̄ secū vacilla
cōnem quādā animi aut hesitacōnē vel suspi-
cōem seu scrupulos q̄ homo nō sit sufficien-
ter dispositus. aut q̄ impedimēto aliquo li-
gatus est. Compatit̄ etiā deordinacōez; aliq̄
p̄sertim viriū inferiorū a legis tirānice men-
broz que non est sepe subdita n̄re potestati
Ex qua causat̄ inuocō queđ quā nō pleā
a actualis sp̄ attētio osequiūtur. nec ob inde
pccō maculari necē est. Et si quis opposueit
q̄ dubitās de aliquo an sit illicitū a stante
dubio illud agēs peccat q̄ se discrimini sciē-
ter obicit. R̄ndeo cū dñō. Guilhelmo antifi
odoreñ. regulā hāc mgrālem intelligendā
esse de dubio tali qđ est vehemēs et magis
aut saltē eque inducit mentem credē q̄ est
mōzliter illicitū. sicut qđ est licitū. Secus est
vbi mens plus inclinat̄ a iudicat quod est
licitum q̄ illicitum. quāuis nō habeat vsq;
quaq; certitudinē euidentem. aut firā quia
nec hocipm requirit̄. Sunt itaq; nōnulli et

plures qui fortis sūt fantasie . qm̄ p̄te rea se
pe trepidāt timore vbi iudicāt nō eē timen
dū . Tales debent imitari consilio supiorū ⁊ pru
dentū ⁊ cōi talē ip̄oz vacillacōez audacter
opari sic enī plerūq; vincetur abibitq; . Qui
vero rēnuīt credere supiorū ⁊ prudentū con
silio ad tales scrupulos deponendū ⁊ agen
dū cōi eos errat multipliciter . Primo per
supbiā ⁊ arrogātiā preponendo iudiciū suū
⁊ prudentiā aliorū iudicō . Rursus talis vir
aut nūq̄ deuotionem habebit solidam nec
pacē cōsciē ⁊ talib; ac p̄inde carebit locus
aie sue hospite illo de quo p̄p̄tera dixit q̄ in
pace factus est locus eius . Dicunt doctores
aliq̄ quib; assentio q̄ aliqui nō est tā merito
riū credere sicut velle credē nec dolere sensu
alio de peccis . sicut velle dolē ⁊ nō posse . Desi
deriū pauperū exaudiuit dñs inquit p̄p̄ba
preparacōez cordis eoz ⁊ audiuit auris tua q̄
de⁹ itaq; iudicat nos ⁊ nrā s̄m supioris rōis
ābitriū volūtate ⁊ iudiciū . Et nō s̄m ea q̄ no
bis inuitis at; cōiudicētib; porcō sensualitatis
inferior aduehit et p̄ducit q̄lia sūt volubili
tas p̄giacōnū ⁊ fatasiar; stimulu⁹ in sup car
nis illecebrosus ⁊ v̄dicatiu⁹ vacillacōes p̄te
rea timide ⁊ incerte sup agēdis ā sup eis cre
dēdis q̄ n̄is neq̄q̄ sensib; attingi⁹ ⁊ similia

193
Decipiuntur in hoc multi ex simplicibus distinguere nescientes inter ea quae portio aie superior agit per consensum. Et ea que portio inferior patitur absque superioris assensu. Darent idcirco sepe alijs salubre consilium qui nesciunt illud prestare sibi. Quare sic. Certe ob turbam hanc passionum simul irruentium tumultuantem et iritantem. Quocirco memorandum est beati Bernhardi super hac re consilium. Erat ex discipulis eius quidam tantis inquietatus scrupulis ut ad celebrandum nullo pacto auderet accedere dixit ei deuotus et circumspectus. Bernhardus postquam hoc accepit. Vade frater et in fide mea celebres. Obediunt discipulis et scrupulus ille omnis perpetuo discessit. Laudanda prorsus et imitanda tam illius patris industriosa fiducia. quam istius fratris fidelis obedientia. Dicit aliquis ex simplicioribus. Utinam talis michi esset abbas aut prior qualis erat beatus Bernhardus. credere facilius imperati. Nunc vero dum superioris mei quam sapientiam inspicio non audeo meam conscientiam et salutem sue fidei tali pacto committere. Quisquis ita dicit et sapienter erras et desipis. Non enim omisisti te et salutem tuam in manus hominis quia prudens est et plurimum litteratus aut deuotus. sed quod tibi est secundum regularem institutionem prepositus

et platus. Quāobrem obediās sibi nō ut hōi sicut
ut deo iulenti. si tū nō cōm deū. Et sepe tanto
erit obedientia tua placentior deo. tibiq; fru
ctuosior. quāto est idignior ille cui ppter deū
sibi nō rēfugis. Caveas ad extremū ne dū
quāris securitatē. nec illā adipiscaris. in quē
tuas diiudicāōnis et presūpōnis foueam

Quarta consideratio

Contingit ut possit aliq̄s eodē tpe ad cele
braōez laudabilē accedē poss; n̄lomi
nus ab eodē laudabilē abstinere. Quo cau
p̄mū de se laudabilē ē q̄ scdm. Ptz p̄ma ps
q̄n aliq̄s ē sine cōscia p̄ccī mōlis ā alio impe
dimētō. et nō est obligat⁹ ex officō vel aliter
celebraē. tūc h; vtrūq; in sua ptāte facē licēt
atq; laudabilē. vt vel cū cēturioē dicat. Dñe
nō sum dig. et c. vel cū iaceo. dñm fidēter im
uit. Scdm ptē p̄to cū durādo. iiii. s̄m̄az d.
xxij. q. vi. Celebracō q̄ppe est de p se opus bo
nū. Abstinerē aut ab ea si sit bonū magis ē
in ordine ad m̄deuocōez suscipiētis q̄ de p se
Rursum celebraō h; efficacā magnā ex vir
tute opis opati. p̄p̄ quā nō tātundē val; vo
lūtas sola celebrādi. sic par volūtas adu ce
lebrās. Addit itaq; op⁹ hoc exteri⁹ aliq̄d bo
nitatis ad boitatē volūtatis p̄p̄ meritū pas
siois xpi. proptēa dici sol; opus p̄uilegiatū

Amplius ille qui celebrat in opis execuōe
magnā adipiscit deuocōis pinguedinem ⁊
diuini⁹ solet occupari. Ducit insup a virtu
te nobiliori sic agendo videlicet ⁊ caritate et
diluōne hui⁹ sacramēti q̄ non celebrās qui
timore potius se cōtrahit. Quod si q̄s dixit
vacacōem a celebraōe ideo fiet vt ip̄a post
modū reuerentius ⁊ deuotius quāto rarius
impleatur. sc̄atemur posse sic euenire. Sed
potest ex aduerso cōtingere q̄ talis subtra
ctio reinouebit habitudinē ad bonum cui⁹
effectus est sc̄dm ph̄m delectabilē. Signum
inquit acquisiti habitus est delectacō in opere
Euenit insup plerūq; illud dictum nasonis.
Qui non est hodie cras min⁹ aptus erit. Di
strahis hodie parū deuotus es. parū recol
lectus ⁊ plurimū tēptatus a carne mundo
vel demone. Credo equidē. sed agnoueis q̄
nō dormiūt qui te p̄secūtur. ⁊ cras idē erunt
aduersantes tibi hostes tueq; deuocōni infi
diātes quales sūt hodie. Quocirca nō irra
cōnabilē cōsulit sapiens. Quodcūq; potest
inquit manus tua instanter opare. Nescis
enī quādo tale tēpus ad laudabilitē celebrā
tibi concedet quale mō habes. Et si vtrum
habeas vtrūq; melius est. Esto fueris in
hac vel i illa re deficiōsus. cur nouū defectū

in nō celebrādo supinducis. Sed frigidus
fum dicitur aut tepidus. Sepe suscipit incipiū
celebracōis hōiez parū deuotū a frigidū quē
in fine caleſcentē dimittit a feruidū. Corp⁹
xp̄i ignis est spūalis. accede fiducialiter ad
hūc ignē caleſces facilius. Audiam⁹ orantē
ambrosiū. a deū alloquētē. Graue est q̄ ad
mensā tuā mūdo corde et innocētib⁹ mamb⁹
non venim⁹. si ḡuius est si q̄ peccā metum⁹
sacrificiū nō reddim⁹. Refert narracō scōz
patrū de quod Euagrio qui nō nisi semel in
āno cōicandū eē censebat. Cōi quē sc̄i p̄res
repuḡbant argumētantes q̄ aut dignū se
putabat et dispositū q̄ semel in āno dicaret
a ita presūptuosus erat aut indignū se tūc
fatebat. a n̄lomi⁹ accedebat. Cur nō igitur
poterat alius similiē pluzies sacramēta hęc
officē. q̄n̄q̄ de se. se sciret indignū. Si fas est
itaq; semel in āno cū timore dei celebrare. cū
eod̄ timore poterat sepi⁹ celebrādi l̄nia. s̄fu
er̄t nec iḡro scōz aliq̄ quos certa rō cōpesci
it ne celebrarēt in eū. S; p̄ticularia hęc sc̄a
quorū dā v̄nda sūt magis pia inēptacōe. q̄
i erēplū agēdi trahēda. Postreō nō sū nesci
us diuisa eē dona a vocacōes in diuers⁹ put
spūs sc̄is voluit a ali⁹ indispos̄it p̄ interru
p̄cō; celebracōis sese vix postmod̄ recolligite

Alius ex eadē frequētacōne reddiē in deuo-
tior et ex tali familiaritate prōptior ad con-
tēptū. Quāobrem suā int̄roget vnusquisq;
consciām tūc p̄ experientie et prudentioris ali-
cui⁹ cōsiliū id qd̄ oportum⁹ opererit exequa-
tur. Hinc dicebat egregius doctor augusti⁹
cotidie celebrare nec laudo nec vitupo. Ipe
tñ a alijs consulūt sic viuē vt cotidie digni-
simus accedere Sequit̄ Q̄nta cōsideracō

135
" **N**ulla pollucō inchoata a p̄fecta in som-
pno p̄c̄m est mōrle. Patet ex famosa
aug⁹ regula. q̄ p̄c̄m a deo volūtariū est. q̄
si non eēt voluntariū. nō esset p̄c̄m. intelli-
gic̄ de actuali. Rursus ista est exp̄ssa det̄mi-
nacō eiusdē p̄mo de ciuita. di. c. xxv. loquē-
tis de violenta corrupcōe virginis alicui⁹
Q̄nto magis inquit absq; culpa est in corpe
nō consentiētis si absq; culpa est in corpore
dormiētis. Dicētes oppositū cōndicūt non so-
lū theologicē sed et ph̄sicē det̄miacōi nec ha-
bent quid r̄ndēant si fiat eis argumentū de
furiosis a infantib⁹ et alijs nō vtentib⁹ rōe
quos pro tūc nō peccare noua t̄r̄sgressione
cōcors est omnū sapientū rōe sentēcia. No-
tāter dici⁹ si pollucō inchoata sit et p̄fecta
in s̄opno. qm̄ posset alijs vigilās impurū
habē desiderū se polluēdi quo vigēte cadēt.

in sompnū in quo sua pollucō completetur
Poss; similitez pollucōez in sompno ceptam
expgiscens male cōsumare. Cōstat in hys
casib; radicē pollucōnis esse liberā atq; fla
gicōsaz. ppter quā illd opus obscenū impu
tabitur ad culpā. At xro si vtrobiq; fuerit
in pncipio a fine carentia vsus racōnis aut
cōsensus. lib erit vtriq; tal' actus. etiā si vigilā
do cōpleretur absq; pccō mōli. Palā ē rō. qz
libertate carebit. Poterit forsan aliqs pecca
re. postmod' cōplacēdo sibi in tali voluptate
pbrosa quā habuit nō obinde. tñ reddetur
prior act' pollucōis culpabilē vicōsus. Pos
set etiā aliquo mō placere fm scū thomam
non quia voluptas ē. sed qz sanitatem a na
ture affert exoneracōnez absq; sui qui patit'
procuracōne vel assensu. Demiq; nō cōsulunt
sancti. qz debeat violenter fluxus ille dum e
uigilando sentitur iam effluens cohereri. qz
vel ess; frustra conatus hmōi vel natuē sup
modum grauatiuus. Confirmatio omnū
ista est. qz actus exterior nullumq; peccatuz
est nisi denominacōne extrinseca plus q' v
una non dicitur proprie sana. Si nullū sit
igitur in aīo proprie dictū peccatū dū liber
tate nō vtitur. null' erit p' tūc act' exteior. vici
ofus. neq; tñ negabi' qñ per crapulam aut

dampnabile illecebrā vigilię. possit aliquis
in hāc illabi sordicię. sed culpā tūc vigilia
nō sompn⁹ habz. quāq̄ a crapula a cogita
cō voluptuosa letali crimiē sepe carēt. a pos-
sunt ante sompnum dilui penitendo.

Septa Consideracō

Pollucō corporalis in sōpno attingere pōt
nō solū absq; pccō mōrli pcedēte ymo
a ex merito. Patz ex distindōe famosa data
p gregoriū et alios tam theologicos q̄ na-
tuāles. Euenit itaq; nōnūq; hec immūdia
ex infirmitate aut debilitate natūe exponera-
re se volentis aut retinē non valētis. Nam
est p̄terea aliq; fluxus fere talis i vizis ali-
quib⁹ qualē femine paciūtur in menstruīs
a fit cū nulla aut tenuissima voluptate etiā
vigilādo. Sfit aliqū insup aliq; fluxus tāta
lubricitate a facilitate in q̄busdā vizis aut
feminis q̄ solo aspectu aut alloq̄o aut leui
cogitacōe puocāt. Quis ergo direxit apud
tales inuitos a emētētes aut nullomō ofen-
diētē ab imico vsq; in finē pccm mōrle omīt-
tē. Non oim vna est cōplectiomis armonia
Quosdā videm⁹ e naso leuissima aut nulla
occasione defluere sanguinē. alios cū violē-
tia multa id nō pati scim⁹. Cognoui hōiem
septuagenariū secularē et valde crapulosū

qui nūq̄ se pollutū fuisse dormiēdo testaba-
tur. et hoc in alijs mirabat̄. Aliū vidi religi-
osum a sobriū qui p̄ decēmiū a amplius. fere
cotidiana hac passioē verabat̄. Quid vix
sōpnāt dormientes. alios sōpnia iugit̄ exa-
gitāt. Sz omītam⁹ hec a similia quorū del-
mīatio medicos plus aspiciet et similit̄ reme-
dia quāq̄ michi fassus fuerit vnus ex me-
dicis famosissim⁹ se p̄tē ad medendū tali
nocturno fluxū in alijs studuisse diligēte
sz frustra laborasse. Nos aut̄ moralia seu the-
ologica loquētes declaē⁹ quo pacto possit
ex merito p̄cedēte pollucō nocturna ɔtingē
Primo quidē ex arta abstinentia in pane a
aqua. hoc euenire perspicuū fecit experientia
Amplius volens aliquis hoc viciū carnis
predicando detestari. nōne sup̄ illo cogitare
posset. aut similit̄ confessioēs audiendo
posset vtiq; a cū merito magno. Nichilomi⁹
occurrere videbit in sompno nōnumq̄ p̄e
cogitatarū impudiciarū simulac̄ a ipm̄ ex
illis sicut in alijs ad pollucōez cōitari posse
quis negauerit. Addūt sc̄i p̄res quorū fuit
ocul⁹ mētis aptus a tersus ad fallaces inhi-
dias demoīs intūēdas nonnūq̄ has sordes
fieri illushoē sua vel ad terrēdū a inq̄tādū
timorose consc̄ie puritatē. vel pro boni opis

vt celebracōis impedimēto vel ut vigilant
placeat qđ sōpmians ptulit. vel ut abstinen-
ciam piculosam et indiscretū vite rigorem
fuadeat et in insaniā p̄cipitet. vel vt deo p̄pi-
cio et p̄mittēte deuotā mentē sic exerceāt. et
ex tali feditate stimulatā i huilitate custo-
diat. Hoc in loco duo sūt dicta grēgorij me-
moranda. Primū est qđ sepe tales illusioēs
seu pollucōes anim⁹ nesciēs ptulisse magis
dolend⁹ est q̄ fecisse. Secūdu qđ bonarū men-
tū est ibi culpā agnoscere vbi culpa nō est
Si tamē agnoscat culpa vt non indiscrete
impediatur opacō iusta. neq; corpis debita
sustētacō deseratur. Ne p̄terea aliq; oscias
sibi fabricet et nutriat erroneas. ne cadat
in scillā cupiens vitāē caribdim. Patietur
fortassis aliq; hesitacōnes varias dum ad
comedendū vel dormiendū accesserit. dicitq;
polluezis si hoc et hoc nō omiseis. si non tibi
p̄cauebis. Contēpnat talia necē est qui di-
scrimē maius imminē circūspicit. si nō parē
cū alijs viuēdi formā prudenter insequitur
Scrupulosus ergo cōi scrupulos agēdum
est et fixo operis pede certandū. Hac arte
prudēt vsus est ille q̄ turbato cuidā iugit̄
sup repetitōne horarū suarū si nō assidue et
adualit̄ attender; ad eas inūit̄ penitētā

hanc ad tpūs ne quōlibz horas semel d cās
iteraret. Neqz enī requiritur actualis semp
attencō. sufficit habitualis seu virtualis nō
interrupta scientia a pposito per deliberatā
attencōnem circa aliud penitus incōpatibi
le. Mille surgūt apd aliquos tales scrupu
li moze canū oblatrantes a lacerare minā
tes ipōs ambulantes p viam mandatoꝝ
dei. quos euincere a pscere melius q̄ per
otempū nequimus. Tantūmō fit otēptus
iste timore reiecto a regulariter. non absqz
preuio alterius presertim superioris. s̄ilio.
alioquin timor immoderatus facit casum.
aut precipitat inconsulta presumptio.

N Vlla corpalis Cōsideracō. viij.
immūdicia de p se impeditā est cele
bracōis. s̄ bñ de p accūs racōne a comitātie
alicui⁹ vel sequele in aima. Hāc cōsideratio
nē deducit bō ven. iij. s̄māz. d. xij. q. iij. Et p̄
satis prima ps ex verbis ē. si bñ ppēdatur
dicēdi rō. Matb. xv. Nō lotis manibz man
ducare non coinqnat hōiem. a rō est. quia
nulla passio talis aut immūdicia exterior
de p se peccm̄ est. aut de nccitate peccō diun
cta vel inducens ad peccatum. Preterea q̄lis
est immūdicia sordidior a abhominabilior
corpalis. ut corpalis est q̄ sanies leprosoꝝ

Hec tñ non impedit celebracōem p̄sertim si
fiat in occulto. Idē sētiūt doctores de mēstru-
is muliez. ⁊ de fluxu perpetuo viroz ā quoz
Secūda ps declarat distinguēdo. qz quedā
immūdicia corpalis cōiūcta est immūdicie
spūali scdm veritatē sicut in vigilia habent
fornicātes. Alia est cōiūcta tali immūdicie
spūali. tñmō scdm quādam similitudinē aut
cōfornitatē. put est in sōpnijs sordidis et
impuris quōdo non peccatū est sed similitudo
peccā. Aliā videm⁹ immūdicia que horrorem
⁊ abhomiācōez quendā visa vel rē cogitata
generat. vt in leproso ⁊ alijs plurimis. quā-
uis nullā sciam⁹ inesse peccati veritatē aut
effigiem. Postremo alia est indifferēs sicut
in pedib⁹ lutohis aut facie puluerulēta ⁊ fu-
dente p̄ma ⁊ scda generant vt frequēter in
aia eteudimē quādā dicrafacōem ⁊ deordi-
nacōem atq; in deuocōem. qm̄ sicut gustato
spū desipit omis caro. sic ecoñ ⁊ amplius gu-
stata carne desipit spūs ⁊ fit carnalis ad tē-
pus longius aut breui⁹ scdm diuersas ha-
bituacōes atq; oplerioēs. De hīs in figurā
dictū est antiq̄s vt talit̄ immūdi separenē
ab alijs vsq; ad vesp̄rā vestimētōz iocōez
hec gregori⁹ sic exponit. vt nisi prius ignis
tēptacōis icēssit. cūerse q̄si vsq; ad vesp̄m

188

IN BIBLIOTHECA
AN VPCP
N. CT

agnoscat. Cōstat enī nullas tales institucō
nes que cēremoiales erāt atq; figurales nē
latenus ad obligacōez nrām trahendas eē
nisi iudicare velim⁹. Propterea vesp̄era in
hoc loco a locio materialis non ad līam ac
cipiēde sunt. S; tā diu reput; se homo immū
dū. ut extra castra scōꝝ misterioꝝ secedat.
q̄ diu tales in eo vigent pccū reliquie. ebe
tudo sc; mentis carnalitas a deordiatio atq;
indeuocō purgantur. Alij tardius alij cōfesti
lugent hūilitate a p̄mptis lacrimis diluūt
a extēmināt. quicquid carnalitatīs cōtradū
erat a oē eius v̄stigiū breui lamento delēt
a abolent. Sordes terciē celebracōm obsūt
prop̄ scandalū vel horrorem quoz vtrūq;
de p̄ accūs nocere pōt deuocōm aie. p̄nt etiā
de p̄ accūs celebracōem impedire. dum vide
lic; scandalū vel horroz. a ex cōsequenti inde
uotio celebrantis aut assistentium vehemē
ter p̄sumūtur accessure. Secus vbi sunt om
nes exercitati a perfecti apud quos tale mi
chil timendū est. Cōsideratio octaua.

Possibile est absq; vlla repretēsiōe a cū
merito aliquem sompno pollutum sa
cro sancta mīsteia cōtingere atq; celebrare. P;
cōsideratio ex deductōne precedentū. Ad di
gnā itaq; celebracō; sufficit p̄paracio tal' q̄

nō relinquat oficiam peccati mortalis aut impedi-
menti legitimi. et que deuotionem atque reue-
rentiam ad sacramentum penitus nō excludat
Sed pollutum modo dicto possibile est ista in se
sentire nō longe post tale passionem. Immo quod
humiliore deuotior et ordinatior et reuerentior ad
sacramentum accedit. Constat enim quod obsceni-
tas humorum istius cum suis reliquijs nō prope-
tuo durat. nec perpetuo ad celebrationem impe-
diunt. Et si datur spatium viginti quatuor horarum
sicut Albertus definitur videtur. Poterat ali-
quis una hora purgatior effici quam alius in centum
Cur nō igitur fiat ad celebrandum similiter aptior.
Porro si timeatur uersio talium illecebrarum
et passionum tempore celebrationis possunt utique
et in omnibus contingere. vel ex aspectibus solis
poribus. vel ex corruptela naturae et dyabolica
operatione. Hec nostra consideratio maxime locum
habet in religiosis viris et contemplatiuis quorum
est adeo facilis uersio propter fortiter habitum
nem. propter etiam carnis subiectiōem dum vigi-
lant. Ratio autem apud seculariter uiuentes aut
nouam bene uiuendi formam inculpantes. talis impet-
tina seu leuis recollectio deuotionis inuenitur
Cessare eos idcirco aut tardius accedere ad sa-
cramentum hoc reuerentissime tractandum uent
Habet propterea locum nostra consideratio ubi illusio

demonis nr̄am deuocōem impedire volentis
p̄spicitur aliquibz iudicijs neqz credē debet
eidē. s; obmitti potius. Vbi subinde timet ali
quis sacerdos de scandalo si non celebret
vbi deinceps tenetur aliquis celebrare. vel
ex suscepto officio vel ex commissioē vel mutua
vicissitudine et conformitate ad aliquos cū qbz
viuit quēadmodū sūt religiosi pene oēs Attē
dend est h. q. n. palā tenetur p̄priū defectū et
infirmitatē occultos. p̄dē. ut plurimū cauci⁹
est atqz discret⁹ et tegē. Prodit autē seipm̄ ta
lis nō celebrans scandalizatqz frequēter. et
cogitacōnes varias ascendē facit in corda
alioꝝ. Nolo tñ p̄iudicare sic nec possum nec
debeo p̄ hec dēa mea q̄buscūqz institucōibz re
ligiosoꝝ si aliq̄ sint ad oppositū. Verū est illd
ap⁹ Quilibz in suo sensu habūdat. S; dixi in
terim qd̄ in dicendū posse vidē: si nuda cogite
tur veritas apud hñtes libertatē legis xp̄i.
Opponet forsā aliquis de fornicarijs qz simi
lit̄ in breui possent recolligere se ab oibz p̄c̄i
reliquis. aiām extergere. possent igē statū
celebrare. Opponet; alijs de cōiugatis apd̄
quos possibile ē p̄ccm̄ i sua viuēdoe nō omit
ti. q̄ tñ de cōiugatione sepandi vidētur. Ad hec dēe
possu⁹ p̄mo ad vltimū. qz doctoꝝ famosoꝝ
s̄ma ē tales cōiugatos si accēdāt ex deuocōe

200
p̄sertim diebꝫ solēpnibus nō peccāz. q̄n̄ vel
affectu plis gignēde vel reddēdi debiti aut
incōtinētie vitande causa om̄ixti sūt nec ob
staculū aliud est. Ad p̄mū nō aliud pro
nūc dici⁹ nisi q̄ rarissimū hoc esset. De hijs
vero q̄ vir aut nūq̄ eueniūt doctores parū
tractāt. Si tñ imminerz graue scandalū p̄
omissione. si p̄terea grādīs stricō occurrez
si demiqz magis ex surrep̄cōe dyabolica aut
vehemēti temptacōne tale flagicium apud
se natū om̄ississet. Audeat q̄ p̄fundius sapit
talē p̄hibere. fateor nō audeo in hoc casu et
alijs sicut p̄spiciū est ex p̄missis relinquēdi
sunt multi sue cōscie ⁊ iudicō. circūstantijs
oibus quas prudētia circūspicit indagatis
Nonā consideracō

P Recipue ex dīno munē et non ex n̄ra
industria seu preparacōne reddimur di
gnū misteriorū p̄cipacōe sacramētoꝝ. Nec
cōsideracō si cū sapore intimo masticeē. huili
abit nos vehementē. Et profecto huilitas so
la est q̄ dispoit ad dignificacōez et p̄paracō
nem pro tal' tantiqz hospitis in aie cēculo
suscep̄cōe. Scio hoiem qui talitē in veritate cō
perit nūq̄ potuisse ad quietē ⁊ serenā dispo
sitiōem celebrandi p̄gisse quousqz diffidēs
de oi sua industria ⁊ labore ⁊ sollicitudine ⁊

pparacone p cōfessionē aut alias . immola-
uit in ara cordis bouē supbie . Dixit in animo
cōtrito et huiliato cū daniēle . Dñe nō in iu-
stificacōibus meis psterno pces meas an-
te . s; in miseracōibus tuis multis ⁊ magnis
Et rursus cū ppheta . Ego aut in multitudine
miseracōdie tue introibo in domū tuā . adora-
bo ad tēplū sandū tuū in timorē tuo . ⁊ similia
quedā quorū aliq̄ scriptis inseruit . Plane
industria nra ⁊ preparacō quales agere ue-
nienter possum⁹ requirit . Eis tamē si inimi-
mur fallimur ⁊ cadim⁹ . aut tanq̄ si quis ba-
culo arūdineo sustentet . vacillamus neq;
habitam⁹ in adiutorio altissimi dū nostris
meritis fidim⁹ . vel in pccōꝝ sola rēcordacōe
torq̄mur . Ni mirū si tūc in pcedōe dei neq̄q̄
omoremur q̄ deficiente protectioē . quis sub-
sistet . fuit cuius per sompmū ostensa visio
talis precipitatus in cloacā erat . ⁊ a quodam
baculo stercoꝝibus infixo sustentari ne pfū-
daretur satagebat . At xero baculus ille fun-
doten⁹ dimittebatur . assidue cū fetore intol-
lerabili senties ille piculū . tō mēte ad dñm
ouerfus rēlicto baculo ofesti erept⁹ est . Sa-
ne cōscia nra q̄ntūlib; mūda est cloaca q̄dā
pleā stercoꝝibus fedis defectuū cotidiaōꝝ ba-
cul⁹ ille nra ē industria p quā emergē q̄ri⁹

201

sed procul dubio quousq; leuemus oculos
in celū vñ veniat auxiliū nobis. quousq; fi-
ductam nr̄am totā in deum iactemus. quāto
plus inmitimur solo nr̄e industrie baculo rā-
to in pfundioꝝ abyssum nr̄e prauitatis de-
mergimur. a noui m̄i fetore tetrū a horridū
reporcamus. Quid ergo dicet aliquis. tem-
ptabimus ne deū. aut pleni oſcīa pccōꝝ. inde-
uoti. sordidi. distracti. a distēpati ad sacra-
mentū hoc salutiferū sub spē misericordie so-
lius accedam⁹. Dixi iā ut agat nostra indu-
stria. qđ potest ut sit absq; oſcīa pccī mōlis
sī illa neqnaq; speret. alioqñ supbi⁹ alioqñ
maledictōne incurrit⁹ qui ponim⁹ fiducia in
hoīe. a carnē brachiū nr̄m. Agnoscamus qđ
oēs iusticie nr̄e sūt ut pānus menstruatae.
aut velut leprosi fascie sup quib; stillamus
quotidie saniem pccōꝝ. Qua frōte igitur. q̄
re fiducia. infectōnem ad placandū deū aude-
bim⁹ oñdere. Caueamus ne potius irriteſ
plane sic ē. Si mille āmis valeret aliquis se
disponē ad dignitatē celebracōis. nec sic p
se attigeret. Quid idcirco in breui morula
facere poteris cōiectura. Interrogat se fre-
quentē ille cuius supra memi si dignus est
accedē. si sufficienē preparatus hesitat. pri-
mū tremiscit. reformidatq;. Tādē sic vñd;

sibi ipsi. interim quantum in me est nichil deo
propicio decerto michi sum conscia super peccato
mortali. aut peccandi proposito peccata etiam
venialia non confessa nequaquam obstant.
Scio tamen ex aduerso quod iustus est dominus.
qui si velit erquirere vehementer debita mea
si iniquitates obsuare. si mecum in iudicio
contendere. neque sustineto neque potero re
spondere vnum pro mille qualibus lotus fu
ero attritus confusus. lacrimosus. Quid ista
sunt. Ve michi si non cum misericordia ma
gna diiudicet. Quid scire possum si forte la
teant me vicia mea. merui quidem excera
ri. qui visu meo spiritali primum super mo
dum abusus sum. dum videns bonum id
adimplere contempsi. hoc vnum scio quod apud
dominum misericordia est. et copiosa apud eum re
deptio. quod pietatis eius fontem nulla potest nostra
iniquitas euincere vel siccare quod si decreue
rit saluare nemo est qui contempnet. Preci
pit ut sperem in eo. et me totum in suas ma
gnificas. Obedio ut possum. non est crudelis a me
dax uentem ad eum non eiciet foras. proolutum
suis pedibus non indignant abiciet. preueit me
demum in benedictionibus dulcedis dum in displicito
Spero equidem ipse quod cepit perficiet et illuabit ab
scodita tenebrarum nequaquam obdormiet in morte

212

Fornicata es o aia mea cū amatoribz tuis.
iubet pius sponsus pos pphetiā. ut reuerta
zis. mō etiā te suscipiet. Et si milies abscesse
ris cōtēpnans irriseris. te venientē non re
pndiabit. penitentē non aspernabitur. si q̄s
ex hōibz talia diceret crederes ⁊ asperaēs ⁊
accederes. deus hoc dicit. deus hoc pollice
immo deus hoc impat. ⁊ tu diffidēs non ac
cedes. Nō est istud cōsiliū o aia mea. In sua
igitur veritate non tua veritate fidens wlū
tazie sibi sacrificia. Inmūda es. accede mu
danda ad fontē pietatis in cōtaminabile
Esuris. accede pascenda ad panem viuificū
⁊ mdefectibile. Egrotas. erit hoc efficacissi
mum tue inualitudinī medicamentū. Flux
um pateris nec sanari potes a medicis tuis
scz exercitijs tāge plena fide cū emorōissa
martha fm ambrosi simbriam vestimenti
istū. sacrosctām videlicz hostiā ut purgeris.
Si pūssam te sentis a serpentibz puerisaz
temptacōnū quid restat nisi ut serpentem
xpm eleuatū inspicias. Sz dicis cū ppha qm̄
vnicā ⁊ pauper sum ego. pnceps esto sacro
sancti huius misterij. habebis xpm comitē
fidū ⁊ hospite diuissimū. Cecā te fortassis de
bilem ⁊ claudam cōqueris. memineris qm̄
tales ad cenam magni regis inuitantur ⁊

intrare cōpellūtur. Lubrica sū inq̄es ⁊ instabilis. s̄ hic panis cōfirmat cor. Tristis es ⁊ anxia. s̄ vinū hoc letificat. Inquietant te ⁊ turbāt plurima. adtere ei q̄ turbidos flud⁹ sedat qui est pax n̄ra qui ait. In mūdo profurā in me pacē habebitis. pegrīmais a dño s̄ in fortitudine cibi hui⁹ ābulabis vsq; ad montem dei. Quid ergo tendere formidas. Quid expauescis o aia mea. q̄re ⁊ quousq; oturbas me. Spera in deo ⁊ liberabit te. enutriet te. non cōfundet te. Suspirabūda forte queas vbi est deus tu⁹. In hoc certe cōuiuio in quo x̄ps sumitur recolitur memoria passiōis. mens impletur gr̄a ⁊ future glorie nobis pignus dat. Crede hoc bona ⁊ simplici fide. nec curiosa discusseis ex̄tite modū. sufficiat tibi qm̄ nō est hic mō aliorū corporū suis locis cōmēsuātō. p̄pt̄ea vane ne dicā stulte querūt aliq̄ vbi caput vbi pedes q̄lis situs. q̄lis ad hostiā partiū coordmatio. sibi x̄ps esse dicitur. quare ⁊ quō. Qm̄ facta est eius corpus tūlsubstanciā cō panis omipotentū virtute diuinitatis. si nō hoc op̄tēdis neq; p̄fecto quātulācunq; rem aliā quo ad infinitas eius h̄itudines ⁊ p̄prietates op̄tēdis. Da locum fidei. vt meritum habeas ⁊ eam quam sine merito das nature fidem

Da cū laude reuelacōem ⁊ in eius obsequiū
volens te captiua. Consideracō. p.

11 **N**on propter timorem otaminacōis cor
poris cristi illud cū mūdicia corporali
monemur otrectare. sed ad inuocōnem ā
scandalū in nobis vel in alijs deuitandum.
Cōsideracō ista parū etiam instructis maife
sta est. v; tñ non mediocriē apud scrupu
losos. ut si forte corporalis aliqua sordicies
ipsis nolentibus adueniat. recogitent ad
xpi corpus. nichil hanc attinere. seruata
in aīo mūdicia ⁊ reuerētia sctatis. s; fuerūt
quī dixerunt ipam hostiam cōsecratā nullo
mō in ventrē nēm cōmedendo dimitti. sed
statim in celū rapi contra expientiaz quoti
dianā atq; catholicā veritatem que ponit
corpus xpi vere cōmedi. s; fellit eos hmōi
cōsideracōis obliuio dum putant indignū
sentire. ut cristi corpus vel hostiam sacra in
feculentū stomachū nēm deueiat. quasi v; c;
polluatur aut fedetur plus q̄ radius sola
ris aut spūaliū sbaz aliqua. Dicant ergo si
sic iudicat more carnaliū iudeoz aut paga
noz. cur cristi corpus in maternis viscerib;
⁊ fecūdina pellicula mensib; nouem obsēra
tū ⁊ obuolutū esse voluit. Deb; vtiq; ratio
corrigere sensuale iudiciū ne blasphemiam

impiã reputemus ipsaz rei sincerissimam ve-
ritatẽ. Caueamus a tali spurcicia recogitan-
do p̄ timorem crebrũ. quomã inficit hec teme-
moracõ plus q̄ purget. Assuescat homo spi-
ritualit̄ spũalia diiudicare ⁊ sentire. Sic eni
multis ⁊ varijs fantasmãtũ inquietãtũ im-
pudicitijis se met absoluet. Sic ea minus cu-
bit que reuera minus curãda sunt. corpales
loquor sordes. Sic demq; magis in conscientie
q̄ corporis puritate ofidet.

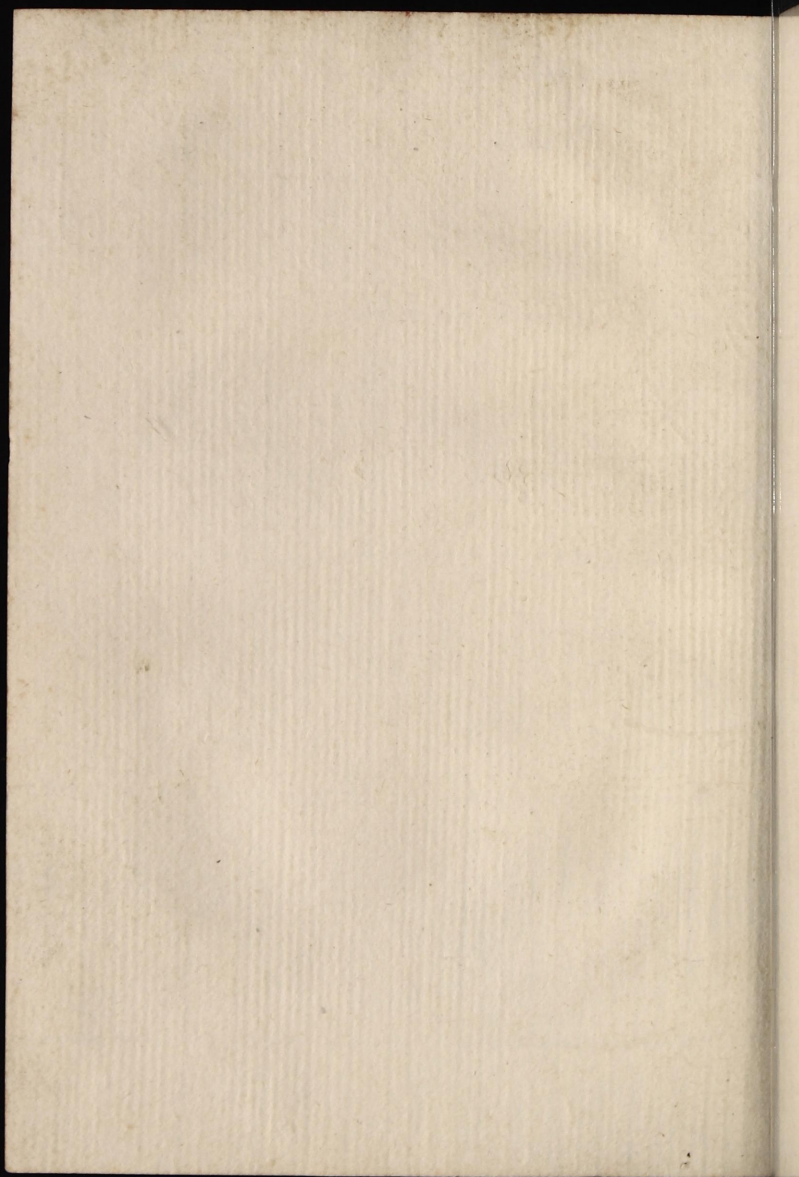
Condudamus tamen epilogãtes. ut ne
mo celebraturus. euidenter sibi querat certi-
tudinẽ sup̄ dignificacõẽ suã veraretur incal-
sum. habeat illã que dcã est preparacõẽ. ⁊ suf-
ficiat non confidat in multitudie virtutis sue
⁊ in repetitõẽ ofessionis aut deuotiois. aut
recollecionis seremitate. potest eni fieri. ut
ofessio crebra sup̄ venialib; oblit̄ de p̄ accõis
Quõ sic. Dicã. Reddit quippe aiaz plus iu-
sto sollicitã ⁊ pavidã ⁊ oia etiã mima ti-
mentẽ. ut de ipã etiã ofessionis impfediõẽ
intrepidat ⁊ vrgeatur cõfiteri. Dabo tamẽ
documẽtũ. p̄ qd̄ nulla ofessiois multiplicacõ
inq̄etacõis cã eit. Si v; fiat nõ tanq̄ repu-
tetur pro tũc ad salutẽ necessaria. aut ad ce-
lebracõis illius dispoẽm requisita. Sed qz
ẽ opus bonũ ⁊ priuilegiãtũ ad indulgẽtiã

quoq; autē gr̄e augmētacōez nō paz profici
ens. Porro diligit anima dēū aliqñ necesse
est a se in manu eius proiciat. alioquin sue
indignitatē iugiter timendo a habendo dēū
de seueritate suspectū iugiter recurua eic ad
modū ne vnquā exaltata se sbueket. quā
obré ascensura in montē aīa a gaudiū suū
immolatura cū abrahā relinquat inferius a
asinū suū cū pueris senfibz. Rudiāt tibi asi
nus. p̄strepent pueri. sed a sint illic omia ni
chil ad se que in monte stat. hoc enī in ver
tice racōis ptinebat. Non imp̄tinenter hoc lo
co visionē miseremus quā btō p̄ Celestio
monstrasse memoratur ille qui docet hoies.
etiā p̄ sompn̄ia scīam. visum est eidem p̄
sopoz autē q; aulam regiam precellētissimā
cū asino suo inuitatus ascendret. hic asinū
tributū v̄tris p̄ viam soluit. exhorruit vir
purissimus. a abhoīnatus ē hāc non iniqui
tatē s̄ inquinacōz. a progredi formidās. re
gredi moliebatur quousq; benigniter amo
nitus est voce de throno lapsa nichil ad sui
vel aule regie spūalis otaminacōem ptinē
id qd se non scio naturalia necessariaq; fu
us asellus corpulentus a irrōnabilis expu
lerat. Plane sic est. a dicam amplius. Eueit
nōnunq; ut turbacōes. pugne. a ordiacōs.

et feditates inferius sensualit̄ agitate succre
scere faciant superius meritū nostrū sicut ecō
tra magna utrobique serenitas superbie x̄tū
oīa funditus euertentē repente nonnūq̄ in
ducat. Tantūmodo exinamiat se aīa quātū
poterit nec ob aliud cōtēplacōni vel studio
aut quieti quilibet insistat. nisi ut apud se exalte
tur deus. ac perinde magis ac magis humiliet̄
et in suā puritatē p̄mo nichilitatē resiliat. et
resiliens cadat et deus suscipiet eā. Nec via
tuta ē regia et securo. Denique finē loquendi
oēs parit̄ audiam⁹. Deū time. et te desperās
in se fidens et mandata eius obserua. quod in
te est non omittens. hoc est omnis homo.

Explicit Tractatulus venerabilis Magistri Johannis
Gerson. de pollucōne nocturna. An impedi
at celebrantem. et An non.

205

206

INCORPORATED
1875
L. 10. 2. 10. 100

INCORPORATED
1875
L. 10. 2. 10. 100

Gr. II
14.081-
40

Gr. II
-14.088

SERMONES
S: CHRYSOSTOMI
ET MAGISTRI GERSONI
OPUSCULA

1005

Ст. II
14.081-
до

Ст. II
-14.088
/ K1-8